

ÖREBRO
TEOLOGISKA
HÖGSKOLA
en del av ALT

Lovsångsledaren – Ungefär lika viktig som en pastor?

En kvalitativ intervjustudie om lovsångsledarens roll, funktion och ansvar hos tre församlingsföreståndare inom EFK

Självständigt arbete i KM232R, 15 hp
Anton Eidenskog
Examinator: Ulrik Josefsson
Handledare: Martina Prosén
Inlämningsdatum: 2020-03-31

Abstract

This essay discusses and analyzes the perception of the worship leader's role, function and responsibilities according to three senior Pastors in the denomination Evangeliska Frikyrkan (EFK) in Sweden. The interviews were conducted in the form of three semi-structured interviews. The data from the interviews were first analyzed with an inductive method and then analyzed with help of three concepts *lay*, *prophet* and *priest*, as a theoretical framework developed by Nelson Cowan.

The result of this essay shows that there appears a theological responsibility and pastoral function on the worship leader. This appears through a conviction that the worship songs carry theology that shapes the congregation. The thesis shows that this responsibility has consequences for the relationship between the worship leaders and the senior Pastor in the congregation. It also raises questions about a theology of leadership since there appears an ambivalence about who should be called a worship leader and not.

Since this essay is made from a senior Pastors perspective, it contributes to an in-depth understanding of what senior Pastors within EFK consider to be important in relation to the worship leader in the congregation.

Keywords: *Worship leader, contemporary worship, pastoral leadership, Evangeliska Frikyrkan*

Innehåll

Abstract	2
Innehåll	3
Kapitel 1: Inledningskapitel	1
1.1 Inledning	1
1.2 Syfte och problemformulering	2
1.3 Definitioner och förklaringar	2
1.4 Uppsatsens struktur	3
1.5 Material, urval och avgränsningar	3
1.6 Metod och genomförande	4
1.7 Lovsångsarbetets organisation i församlingsmiljöerna.....	6
Kapitel 2: Forskningsöversikt	7
2.1 Inledning	7
2.2 Internationell forskning om lovsång och lovsångsledarskap	7
2.2.1 Monique Ingalls	7
2.2.2 Swee Hong Lim och Lester Ruth.....	8
2.2.3 Nelson Cowan.....	9
2.3 Svensk forskning om lovsång och lovsångsledarskap	9
2.3.1 Sune Fahlgren	9
2.3.2 Stig-Magnus Thorsén.....	10
2.3.3 Jessica Moberg.....	11
2.4 Övriga studier.....	11
Kapitel 3: Analys av intervjumaterial	13
3.1 Inledning	13
3.2 Lovsång och tillbedjan	13
3.3 Lovsångsledarens uppgift och funktion	15
3.4 Lovsångsteamet.....	17
3.5 Lovsångsledarens person	18
3.6 Lovsångsledarens relation till föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap	20
3.7 Sammanfattning och kopplingar med aktuell forskning	21
Kapitel 4: Teoretisk analys	24
4.1 Inledning	24
4.2 Teoretiskt perspektiv	24
4.3 Lovsångsledaren som lekman	25
4.4 Lovsångsledaren som profet	27
4.5 Lovsångsledaren som präst	28
4.6 Avslutande diskussion	29
Kapitel 5: Avslutande kapitel	33
5.1 Diskussion kring metodval.....	33
5.2 Uppsatsen bidrag	34
5.3 Förslag till vidare forskning	35
5.4 Avslutande sammanfattning.....	35
Kapitel 6: Källförteckning	37
Tryckta källor	37
Otryckta källor	37

Kapitel 1: Inledningskapitel

1.1 Inledning

Lovsång och musik har alltid haft en given plats i kyrkans historia. Lovsång definieras och förstås på olika sätt beroende på vilken kyrklig tradition man tillhör. Genom åren har lovsången tagit sig olika former och uttryck men alltid fortsatt vara en viktig del av den kristna gudstjänsten. I den uppsats du nu börjat läsa har jag valt att fokusera på ett av de uttryck för lovsång som idag är vanligt inom den frikyrkliga gudstjänsten. Detta uttryck för lovsång uppkom under 1970-talet där vissa kyrkor valde att benämna sina gudstjänster som ”contemporary”¹ alltså samtida eller modern. Språket och stilen på gudstjänsterna skulle matcha den moderna människan vilket bland annat ledde till att gudstjänstmusiken kom att hämta inspiration och likna det omgivande samhällets musikpreferenser. Sång- och musikedare har genom kyrkans historia haft en framträdande funktion i den kristna gudstjänsten, men i takt med att det moderna uttrycket och sättet att fira gudstjänst kommit att bli det normala i stora delar av frikyrkan har ett så kallat lovsångsledarskap växt fram. Sune Fahlgren, lärare och forskare i praktisk teologi, menar att lovsångsledarskapet kommit att både konkurrera och komplettera det predikantskap som länge varit det tongivande ledarskapet i den frikyrkliga gudstjänsten.² Detta är en intressant iakttagelse. Vilken roll och funktion har dagens lovsångsledare i den frikyrkliga miljön egentligen? Detta har jag kommit att intressera mig för.

Inom trossamfundet Evangeliska Frikyrkan (EFK), som jag själv är en del av, ser jag att lovsången och lovsångsledarskapet fått en naturlig plats i samfundet och dess församlingar. Inte minst blir detta tydligt utifrån lovsångsfestivalen Ära som samfundet anordnat under de senaste två åren. Likaså syns det utifrån lovsångens givna plats på gudstjänsterna i samfundets årliga sommarkonferens samt de medarbetardagar som anordnas för rörelsens pastorer och medarbetare. Även på den nu nedlagda festivalen Frizon hade lovsången under gudstjänsterna en betydande plats. Fahlgren menar att konferensernas liturgi ofta avspeglas på lokal nivå.³ Detta gör att man kan anta att den moderna lovsången också fått en viktig plats i de lokala församlingarna som tillhör EFK. Vilken syn på lovsångsledarens roll och funktion har med tiden växt fram i dessa församlingsmiljöer? Jag menar att det finns en relevans i att studera detta område då lovsångspraktiken format ett ledarskap som fått stort genomslag i den frikyrkliga gudstjänsten. Jag har därför valt att göra detta utifrån ett föreståndarperspektiv där min önskan är att uppsatsen ska bidra till ett gott samtal om lovsångsledarens roll, funktion och ansvar i församlingsmiljön.

¹ Lim och Ruth 2017, 8.

² Fahlgren 2018, 181.

³ Fahlgren 2018, 177.

Detta ämne berör även mig personligen då jag själv är lovsångsledare i en lokal församling samt huvudansvarig för församlingens lovsångsarbete i stort. Detta är ett uppdrag jag tar på stort allvar vilket också föranleder mitt intresse i att söka förstå det övergripande ledarskapets teologiska reflektion kring lovsångsledarens roll, funktion och ansvar i församlingen.

1.2 Syfte och problemformulering

I denna kvalitativa intervjustudie ämnar jag undersöka synen på lovsångsledaren i församlingsmiljön, så som den uppfattas av tre församlingsföreståndare inom trossamfundet Evangeliska Frikyrkan (EFK), där modern lovsång utgör ett viktigt inslag i gudstjänsten. Man kan anta att det i församlingar som ger stort utrymme åt modern lovsång⁴ även finns en teologisk reflektion kring lovsångsledarens roll, funktion och ansvar hos dess föreståndare och det är denna jag söker förstå och beskriva. Studien bygger på tre djupintervjuer och söker svara på följande problemformulering:

- 1) Vilken syn framträder av lovsångsledarens roll och funktion i församlingsmiljön hos tre församlingsföreståndare inom trossamfundet EFK?
- 2) Vilket typ av ansvar vilar på lovsångsledaren utifrån föreståndarens framställning av lovsångsledarens roll och funktion?
- 3) Vad får detta ansvar för konsekvenser i relationen mellan lovsångsledare, föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap i församlingen?

1.3 Definitioner och förklaringar

Lovsång kan definieras på många olika sätt. När jag talar om *lovsång* i denna uppsats är det utifrån den förståelse av begreppet som jag skissat i inledning nämligen att det är en modern lovsångsstil ("contemporary worship") som står för ett visst uttryck både språkligt och musikaliskt som anpassats till den moderna människan. Den skiss jag gjort och den definition jag valt har jag hämtat från delar av Swee Hong Lim och Lester Ruths bok *Lovin' on Jesus: A Concise History of Contemporary Worship*.⁵ Deras definition är bred och beskriver modern lovsång som något mer än bara ett musikaliskt uttryck. Den moderna lovsången enligt Lim och Ruth kännetecknas av att den använder sig av ett modernt språk, att den är relevant i fråga om samtida problem och bekymmer för utövarnas vardagliga liv och att den åtar sig att anpassa sig så den tilltalar den moderna människan. Musikaliskt kännetecknas den moderna lovsången av att den använder olika populärmusikaliska stilar, att det är en längre stund av oavbruten församlingssång och att musikerna har en central plats i

⁴ Så som den definieras av Swee Hong Lim & Lester Ruth, se punkt 1.3.

⁵ Lim och Ruth 2017.

gudstjänstlokalen samt i gudstjänstledningen. Den kännetecknas också av att dess utövare i hög grad uttrycker sig på fysiska sätt som exempelvis att stå upp, lyfta händerna, dansa, skratta, gråta och så vidare. Den förespråkar inte formalitet utan istället finns en förkärlek till det vardagliga som tar sig uttryck exempelvis i hur man klär sig. Till sist kännetecknas den moderna lovsången av att den förlitar sig på elektronisk teknologi.⁶

När *lovsångsledaren* åsyftas i denna uppsats ska det förstås som den person som ansvarar och leder momentet av lovsång under gudstjänsten.

När jag använder ordet *föreståndare* i denna uppsats står det för en befattning inom pastorstjänsten. Befattningen innebär att föreståndaren har ett övergripande pastoralt ansvar i församlingens liv och arbete.

1.4 Uppsatsens struktur

I det inledande kapitlet redogör jag för uppsatsen relevans och min egen ingång i ämnet. Jag redogör för uppsatsens syfte, frågeställningar och definitioner samt vilket material som använts och hur det inhämtats. Jag redovisar sedan mitt metodval och genomförande för att sedan avslutningsvis beskriva hur lovsångsarbetet organiserats i de församlingsmiljöer mina informanter finns i. I kapitel två redogör jag för forskning som gjorts på området för mitt valda ämne. Detta tjänar som en överblick i ämnet lovsång och lovsångsledarskap. I kapitel tre redogör jag för mitt insamlade intervju-material samt besvarar fråga 1–2 i min problemformulering. I kapitel fyra fördjupar jag min analys från kapitel tre med hjälp av Nelson Cowans begrepp *lekman*, *profet* och *präst*. Jag inleder kapitlet med att redogöra för artikeln av Nelson Cowan som utgör mitt teoretiska perspektiv. Här svarar jag även på fråga 3 i min problemformulering. I kapitel fem avslutar jag med att diskutera mitt metodval samt säga något om uppsatsens bidrag och möjligheter för vidare forskning.

1.5 Material, urval och avgränsningar

Mitt material består av tre intervjuer med verksamma församlingsföreståndare samt en artikel av Nelson Cowan som utgör mitt teoretiska perspektiv. Mitt urval av informanter har gjorts utifrån följande två kriterier: 1) informanten ska verka som församlingsföreståndare i en lokal församling inom samfundet EFK, 2) modern lovsång ledd av lovsångsledare ska ha en given plats i församlingens gudstjänstliv.

Jag har valt att begränsa urvalet av föreståndare till det frikyrkliga samfundet Evangeliska Frikyrkan (EFK). En av anledningarna till denna avgränsning är högst personlig då jag själv är medlem och aktiv ledare i en lokal församling inom EFK och efter genomförd pastorsutbildning

⁶ Lim och Ruth 2017, 2–7.

hoppas kunna jobba som pastor inom samfundet. Den andra är att jag inte velat intervjua föreståndare från olika samfund eftersom jag specifikt velat undersöka synen på lovsångsledaren inom ett och samma samfund. Geografiskt befinner sig intervjupersonerna i södra och mellersta delen av Sverige. Avgränsningen till församlingsföreståndare har gjorts eftersom det är denne som bär det huvudsakliga ansvaret för församlingen och min förhoppning är att denne teologiskt reflekterat kring lovsångsledarens roll och funktion. Den definition av lovsång jag valt utgör ingången för mitt andra urvalskriterium. För att säkerställa att jag följt mina urvalskriterier har jag utgått från information på församlingarnas hemsidor samt tittat på ett urval av församlingarnas videoinspelade gudstjänster som nåtts via länkar på församlingarnas hemsidor. Potentiella intervjupersoner kontaktades via mail. En av personerna är jag sedan tidigare bekant med medan övriga två personer var nya bekantskaper.

1.6 Metod och genomförande

Eftersom jag valt att studera lovsångsledarens uppgift och funktion genom tre församlingsföreständares ögon har jag önskat komma så nära deras egen förståelse som möjligt. Utifrån detta har jag valt att genomföra min studie med en induktiv metod vilket inneburit att jag inte förställt mitt insamlade intervjumaterial utifrån en styrd teoribildning utan istället låtit materialet tala. Inom den induktiva metoden har jag valt att använda mig av en kvalitativ forskningsintervju eftersom detta möjliggör ett sökande av djupare innebörder hos intervjupersonerna. Jag har inom den kvalitativa forskningsintervjun valt att använda mig av en halvstrukturerad livsvärldsintervju. Denna metod lämpar sig väl för min undersökning då den enligt Steinar Kvale och Svend Brinkmann ”söker förstå teman i den levda vardagsvärlden ur undersökningspersonens eget perspektiv”.⁷

Den halvstrukturerade intervjun kan genomföras på olika sätt. Inför mina intervjuer valde jag att skriva en intervjuguide som fungerade som ett underlag för mina intervjuer. En sådan intervjuguide kan se ut på olika sätt beroende på hur strikt eller fri intervju man ämnar göra.⁸ Min intervjuguide bestod av tre teman med förslag till frågor under varje tema. Intervjuguiden avsågs inte användas som ett standardiserat frågeformulär utan istället vara en hjälp för att täcka in områdena för studiens syfte samt leda till goda samtal. De tre teman jag hade i min intervjuguide var följande: 1) lovsång, 2) lovsångsledaren, 3) ledarskap. Under intervjuerna valde jag genomgående att ställa fördjupande följdfrågor för att på ett djupare plan förstå vad informanterna menade. För att kunna göra detta på ett bra sätt förutsätter det att intervjuaren är uppmärksam, inläst på området och aktivt lyssnar till vad som sägs.⁹ Detta är något jag vinnlagt mig om i genomförandet av intervjuerna.

⁷ Kvale och Brinkmann 2009, 43.

⁸ Kvale och Brinkmann 2009, 146.

⁹ Kvale och Brinkmann 2009, 154.

Efter genomförda intervjuer har jag noggrant transkriberat varje intervju med markeringar för pauser (markeras med ... och sedan ytterligare en punkt för varje sekunds paus), betoningar (ordet markeras som understruket), ohörbara ord (markeras med [?]) och utfyllnadsord (som "eh", "öhm" och så vidare). Dessa har jag valt att behålla när citat från intervjuerna återges då detta kan ge läsaren en känsla för hur samtalet låtit. I vissa fall kastar också pauser, betoningar och utfyllnadsord särskilt ljus över sådant som varit svårt för intervjupersonerna att beskriva. I transkriberingen har informanterna anonymiserats genom att de benämns som informant "Å", "Ä" och "Ö". Namn på personer, städer, församlingar och länder som skulle kunna knytas till informanterna har markerats i transkriberingen med XXX. Efter att intervjuerna transkriberats har materialet genomgått en breddanalys¹⁰ där jag ämnat redogöra och förstå det insamlade intervjumaterialet. Här har jag noggrant läst varje intervju separat och noterat dels vad som återkommit, men också vad som framträtt som särskilt viktigt hos respektive person. Efter detta har jag gjort en samläsning av de tre intervjuerna och strukturerat materialet i fem kategorier som utgör rubrikerna i breddanalysen. Detta sätt att arbeta är vad Kvale och Brinkmann kallar "bricolage".¹¹ Sättet att arbeta ger intervjuforskaren möjlighet att kombinera olika metoder för att finna betydelsefulla kopplingar i materialet.

I den fördjupade analysen¹² har jag valt att använda ett teoretiskt perspektiv utifrån Nelson Cowans artikel "Lay-Prophet-Priest: The not-so-fledgling 'office' of the worship leader"¹³ för att fördjupa förståelsen av intervjumaterialet. Jag gör detta utifrån de tre begreppen "lay" (lekman), "prophet" (profet) och "priest" (präst) som jag hämtat från Cowans artikel. Jag har valt att ta med mer av mitt material än vad som redogjorts för i breddanalysen för att fördjupa analysen då jag anser att ytterligare citat från informanterna ger en fördjupad förståelse för det studerade ämnet.

I analysarbetet har jag i så hög grad som möjligt sökt att redogöra för vad intervjupersonerna sagt och menat men här är också nödvändigt att säga att jag som uttolkare gjort urval och antagande som någon annan hade kunnat göra annorlunda. Detta är i sig inget problem enligt Kvale och Brinkmann utan snarare något som är oundvikligt då det går att ställa en mängd olika frågor till en text. Istället handlar det om hur forskaren hanterar det som framkommit i intervjuerna. Det är av vikt att forskaren intar olika perspektiv och ställer frågor till texten för att se om man kan komma fram till olika perspektiv och inte motiveras av att enbart stödja sin egen uppfattning.¹⁴

Detta intervjustudie ägde rum under en pågående pandemi vilket begränsade möjligheterna till att genomföra intervjuerna fysiskt i samma rum. Jag valde därför att genomgående genomföra intervjuerna digitalt genom videosamtal. Nackdelen som uppstod med att inte befinna sig i samma

¹⁰ Denna analys presenteras i kapitel 3

¹¹ Kvale och Brinkmann 2009, 251.

¹² Denna analys presenteras i kapitel 4.

¹³ Cowan 2017, 24–31.

¹⁴ Kvale och Brinkmann 2009, 227–229.

rum är att jag som intervjuare hade svårare att utläsa känslor och uttryck hos informanterna. Detta var något jag var medveten om vilket gjorde att jag var noggrann med att vara särskilt uppmärksam på olika känslor som uppstod i relation till olika ämnen och frågor i intervjun. Informanterna fick frågan om att ställa upp på intervjun via mail där en kort bakgrund och uppsatsens syfte formulerades. Intervjuerna varade sedan mellan 45–75 minuter och spelades in med informanternas tillåtelse. Informanterna informerades också om att varken de själva eller deras sammanhang skulle nämnas vid namn.

1.7 Lovsångsarbetets organisation i församlingsmiljöerna

Nedan följer en kort redogörelse för hur lovsångsarbetet organiserats i de församlingar vars föreståndare jag intervjuat. Denna redogörelse syftar till att underlätta för läsaren hur olika begreppen används i uppsatsens analys.

Lovsångsarbetet organiseras likartat hos alla informanter. Alla församlingsmiljöer har lovsångsteam där alla personer som finns med i lovsångsarbetet ingår.¹⁵ Mängden av lovsångsteam varierar mellan församlingarna. Lovsångsteamens leds av en eller flera lovsångsledare vilka också ibland kallas för teamledare. Lovsångsledaren/teamledaren beskrivs primärt vara den person som står i spetsen för lovsångsteamet och ansvarig för att leda tillfällena av lovsång under gudstjänsten.¹⁶ Hos en av informanterna förekommer även musikledare som har ett tydligare ansvar att leda lovsångsteamet musikaliskt.¹⁷ Dessa musikledare beskrivs också vara lovsångsledare. I samtliga församlingsmiljöer finns det även ett huvudledarskap för lovsångsarbetet. I två av församlingarna benämns personerna som leder själva lovsångsarbetet för huvudledare.¹⁸ Dessa personer leder lovsångsarbetet i stort men är också lovsångsledare/teamledare.¹⁹ Hos en informant beskrivs huvudledarskapet ligga hos ”kärnteamet”²⁰ vilket består av de personer som leder ett lovsångsteam.

¹⁵ Se punkt 3.4 för en fördjupad beskrivning av vad lovsångsteamet innebär för informanterna.

¹⁶ Se punkt 3.3 för en fördjupad beskrivning av lovsångsledarens roll och funktion.

¹⁷ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁸ Intervju med informant Ä, 2020-12-17; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹⁹ Se punkt 3.3 för en fördjupad beskrivning av vilket ansvar och funktion huvudledarskapet har.

²⁰ Intervju med informant Ä, 2020-12-16.

Kapitel 2: Forskningsöversikt

2.1 Inledning

I detta kapitel redogör jag för forskning som gjort på området lovsång och lovsångsledarskap. Jag kommer visa på forskningsbidrag från både ett internationellt och svenskt perspektiv. Det finns ännu inte mycket forskning att tillgå när det kommer till lovsångsledarskap men däremot finns det mer på lovsång som fenomen. Jag har därför valt att ta med båda i denna översikt. Fördelen med att få en överblick över lovsång som fenomen är att det ger en bra grund för att förstå lovsångsledarskapet. Jag har avgränsat min sökning till empiriska studier och studier där lovsång/musikledarskap studerats. Inledningsvis kommer jag redogöra för internationell forskningen för att sedan fortsätta med den svenska forskningen. Avslutningsvis nämner jag en svensk masteruppsats som specifikt studerat lovsång och lovsångsledarskap ur ett lovsångsledarperspektiv. Det bör noteras att jag i några fall nämner studier vars primära syfte inte varit att studera lovsång som fenomen men där lovsång ändå framträtt och utgör ett bidrag till forskningen.²¹

2.2 Internationell forskning om lovsång och lovsångsledarskap

Nedan följer en redogörelse för några viktiga bidrag på internationell nivå gällande lovsång och lovsångsledarskap. I denna presentation redogörs Cowans bidrag kortfattat då jag utvecklar det i teoriavsnittet 4.2.

2.2.1 Monique Ingalls

Monique Ingalls är verksam inom fältet etnomusikologi och har bidragit med ett flertal olika studier som rör lovsång och lovsångsledarskap. Jag har valt att nämna tre studier av Ingalls varav en är en del av en antologi som berör olika perspektiv på lovsång från ett flertal olika länder. Ingalls doktorsavhandling *Awesome in this Place: Sound, Space and Identity in North American Evangelical Worship*²² och hennes bok *Singing the Congregation: How Contemporary Worship Music Forms Evangelical Community*²³ är baserade på empirisk forskning som undersöker lovsång och lovsångsledarskap i en evangelikal nordamerikansk kontext. Boken *Spirit of Praise: Music and Worship in Global Pentecostal-Charismatic Christianity*²⁴ beskriver lovsång i ett globalt perspektiv.

²¹ Se 2.3.2 Stig-Magnus Thorsén; 2.3.3 Jessica Moberg.

²² Ingalls 2008.

²³ Ingalls 2018.

²⁴ Ingalls och Yong 2015.

Ingalls definierar lovsång som ”a global Christian congregational song repertory modeled on mainstream Western popular music styles.”²⁵ Man kan alltså säga att Ingalls ser på lovsång som en viss musikstil. Hon menar att stilen och sångrepertoaren i den moderna lovsången är av djup betydelse för dagens människor.²⁶ En av de vanligaste beskrivningarna av lovsång hos de som Ingalls intervjuat är att den ska underlätta för ett personligt gudsmöte.²⁷ Ingalls framhåller också ett flertal begrepp så som ”autentisk”, ”genuin” och ”på riktigt” när lovsång beskrivs av dem hon intervjuat.²⁸

När det kommer till lovsångsledarskap återkommer de begrepp som nämnts samt betoningen på gudsmötet i lovsången i talet om lovsångsledaren. Lovsångsledarens uppgift är nämligen att genom musik och andra praktiker så som spontan bön och tungotal vara med och möjliggöra ett gudsmöte.²⁹ Lovsångsledaren ska också visa på ett autentiskt lovsångsledarskap som ska leda till ett autentiskt deltagande.³⁰ Ett annat perspektiv som Ingalls lyfter är att gemensam sång är något som är med och formar församlingens identitet.³¹ De val av sånger som ingår i gudstjänsten blir en viktig identitetsmarkör för den lokala gemenskapen, vilket i flera fall också konstituerande för den.³² Detta sätter press på lovsångsledarskapets teologiska noggrannhet eftersom de som deltar förväntar sig ett genuint förvandlade gudsmöte genom lovsången.³³

2.2.2 Swee Hong Lim och Lester Ruth

Swee Hong Lim verksam inom fältet praktisk teologi med fokus på lovsångspraktiker i Asien och Nordamerika. Lester Ruth är historiker med särskilt intresse för den moderna lovsångens historia. Lim och Ruths bok *Lovin' on Jesus – A concise history of contemporary worship* skissar en bred bild över den moderna lovsångens historia som liturgiskt fenomen. Lovsång beskrivs av författarna som mer än bara den musikstil som den ofta kommit att förknippats med.³⁴ Lim och Ruth menar att genom den moderna lovsångens historien, som går tillbaka till 1960-talet, har värden som tydlighet, tillgänglighet, kreativitet, nya inflöden och särskilt autenticitet blivit självklara för den moderna lovsången.³⁵ Detta visar sig alltså på fler plan än bara det musikaliska.

²⁵ Ingalls 2018, 5.

²⁶ Ingalls 2008, 413.

²⁷ Ingalls 2018, 207–208.

²⁸ Ingalls 2018, 47.

²⁹ Ingalls och Yong 2015, 6.

³⁰ Ingalls 2008, 202–204, 206; Ingalls 2018, 208

³¹ Ingalls 2008, 416.

³² Ingalls 2008, 342–343.

³³ Ingalls 2018, 208.

³⁴ Lim och Ruth 2017, 1.

³⁵ Lim och Ruth 2017, 142–143.

Enligt Lim och Ruth har lovsångsledaren fått en framträdande roll i kyrkor som har ett modernt uttryck för lovsång. Lovsångsledaren sköter en stor del av gudstjänsten bortsett från predikan.³⁶

2.2.3 Nelson Cowan

Nelson Cowan är verksam inom fältet praktisk teologi. Hans forskningsområde handlar om lovsångspraktiker i pentekostal-, evangelikal-och karismatisk kristenhet i USA. Han är också verksam pastor och lovsångsledare. Cowan hävdar i sin artikel "Lay-Prophet-Priest: The not-so-fledgling 'office' of the worship leader"³⁷ att lovsångsledarens roll och funktion kan beskrivas utifrån begreppen *lekman, profet och präst*.³⁸ Cowan menar att lovsångsledarens roll kommit att förändras i takt med att den moderna lovsången blivit en allt större del av gudstjänsten.³⁹ Detta har bland annat inneburit att kraven och förväntningarna på en lovsångsledare har ökat. Lovsångsledaren ska både vara en person i gemenskapen samtidigt som den gör viktiga liturgiska val för gemenskapen. Avslutningsvis hävdar Cowan att lovsångsledaren blivit en ny gudstjänstledare som utgör en viktig liturgisk roll i församlingen.⁴⁰

2.3 Svensk forskning om lovsång och lovsångsledarskap

Nedan följer en redogörelse för några bidrag till forskning om lovsång och lovsångsledarskap i svensk kontext. Stig-Magnus Thorsén och Jessica Moberg har inte primärt studerat lovsång och lovsångsledarskap men ur deras forskning kommer ändå viktiga bidrag in i forskningsfältet eftersom ytterst lite forskning bedrivits på området i Sverige. Jag kommer inleda med att redogöra för Sune Fahlgrens studier som på ett tydligare sätt genomfört undersökningar i relation till lovsång och lovsångsledarskap.

2.3.1 Sune Fahlgren

Sune Fahlgren är lärare och verksam inom fältet praktisk teologi. Jag kommer redogöra för två kapitel där Fahlgren bearbetar modern lovsång och lovsångsledarskap. Jag gör detta utifrån Årsboken för Svenskt gudstjänstliv volym 88 *Med skilda tungors ljud* där han skrivit kapitlet "Från blandad kör till lovsångsteam. Historiska och teologiska perspektiv på frikyrkliga sånggrupper"⁴¹ och kapitlet "Gudstjänst i pentekostala kyrkor"⁴² i boken *Kristen gudstjänst: en introduktion*.

³⁶ Lim och Ruth 2017, 6.

³⁷ Cowan 2017, 24–31.

³⁸ Cowan 2017, 25; Detta kommer fördjupas i teoriavsnittet 4.2.

³⁹ Cowan 2017, 24–26.

⁴⁰ Cowan 2017, 30.

⁴¹ Fahlgren 2013.

⁴² Fahlgren 2018, 169–198.

Fahlgren definierar lovsång som en musikstil och menar att all gudstjänstmusik inom dessa rörelser kallas för lovsång vars stil kan beskrivas som mjuk pop-rock.⁴³ Han beskriver att lovsångspraktiken ”worship”⁴⁴ framförallt är nutidsorienterad och gestaltas musikaliskt. Fahlgren redogör för lovsångsteamens förhistoria inom den karismatiska väckelsen i två grenar. I den karismatiska förnyelsen beskrivs sångerna som unisona församlingssånger som skapar ”samhörighet mellan deltagarna och bön till Gud”.⁴⁵ Den andra grenen kommer från oberoende nypentekostala rörelser.⁴⁶ Inom dessa rörelser är viktiga betoningar *andlig kraft, kraftfulla manifestationer, personlig autenticitet och direktkontakt med Gud*. Fokus flyttar från sång och musik till vad den gör med utövarna.⁴⁷ Fahlgrens tes är att Pingströrelsen, EFK och nya samfund är starkt influerad av de nypentekostala rörelserna.⁴⁸

Fahlgren beskriver lovsångsledaren som en person som står i centrum och att lovsångsteamet utgör ett stöd för lovsångsledaren. Lovsångsteamets uppgift är att ”mana fram unison lovsång”⁴⁹ i kontrast till den unisona sång som sjungs tillsammans i bänkarna ”utan att någon är över den andre”.⁵⁰ Inom de nypentekostala rörelserna menar Fahlgren att lovsångsledarens andliga utrustning (”smörjelse”) lyfts fram eftersom det är genom denne som ”ande” förmedlas till skillnad från den lutherska och frikyrkliga traditionen där det är texten och musiken som anses förmedla ”ande”.⁵¹ Fahlgren beskriver att sång- och musikledare haft en framträdande funktion i gudstjänsten. Detta musikledarskap har historiskt stöttat ”predikantskapet”⁵², vilket enligt Fahlgren är den sociala praktik som pingstpastorn och församlingen utövar och i praktiken innebär att församlingen både skapar och påverkas av dess predikanter och predikningar.⁵³ Fahlgren menar att det idag finns en konkurrenssituation där lovsångsledarskapet kompletterar och konkurrerar med predikantskapet.⁵⁴ Lovsångsledarskapet i nypentekostala gudstjänster har blivit något som är identitetsskapande för församlingen och lovsångsledaren utvecklats till ett liturgiskt ledarskap.⁵⁵

2.3.2 Stig-Magnus Thorsén

⁴³ Fahlgren 2013, 66.

⁴⁴ Fahlgren 2018, 196.

⁴⁵ Fahlgren 2013, 65.

⁴⁶ Fahlgren 2013, 65.

⁴⁷ Fahlgren 2013, 66.

⁴⁸ Fahlgren 2013, 64.

⁴⁹ Fahlgren 2013, 67.

⁵⁰ Fahlgren 2013, 67.

⁵¹ Fahlgren 2013, 67.

⁵² Fahlgren 2018, 181.

⁵³ Fahlgren 2018, 180–181.

⁵⁴ Fahlgren 2018, 181.

⁵⁵ Fahlgren 2018, 196.

Stig-Magnus Thorsén har skrivit doktorsavhandlingen *Ande skön kom till mig – en musiksociologisk analys av musiken i Götene Filadelfiaförsamling*.⁵⁶ Eftersom det producerats ytterst lite forskning kring lovsång i Sverige är det rimligt att nämna Thorséns bidrag i denna forskningsöversikt då den säger något om församlingens förhållande till musikledaren. Studiet har inte inriktat sig på lovsång som fenomen och benämns bara vid ett fåtal tillfällen. Utifrån de intervjuer Thorsén haft framkommer att lovsång är ett speciellt moment i mötena vid sidan av andra inslag och att den ”bär fram en känsla som är människans svar på religiösa upplevelser”.⁵⁷ I avhandlingen refererar Thorsén till Inga-Lill Sander som skrivit boken *Den stora sången* där hon menar att lovsången är den högsta formen av andlig sång eftersom man då inte sjunger för varandra utan för Gud. Det är alltså fråga om en ”tjänst inför Guds ansikte”.⁵⁸ Talet om tjänst inför Gud blir relevant när musikernas roll beskrivs. Kravet på musikledaren är att den bör ha en andlig fördjupning och ett ”intensivt personligt engagemang”⁵⁹ utöver musikalisk skicklighet. Det läggs vikt vid att personerna som står i tjänst hos Gud lever ett liv som innebär att man vårdar sin gudsrelation, utöver detta ska också musiker eller sångare vara medlem i församlingen, troende och döpt.⁶⁰

2.3.3 Jessica Moberg

Jessica Mobergs avhandling *Piety, Intimacy and Mobility – A Case Study on Charismatic Christianity in Present Day Stockholm*⁶¹ är en etnografisk studie som baseras på deltagande observationer och intervjuer i församlingen New Life i Stockholm. Mobergs redogörelse för lovsång i sin avhandling är inte stor men bidrar ändå med viktiga perspektiv i den pågående forskningen kring lovsång. Moberg definierar lovsång som en musikstil där deltagarnas kärlek till Gud och hans egenskaper främst uttrycks i första person singular.⁶² Hon menar att sången är en strategi för att internalisera teologi och förklara detta genom att beskriva att informanterna sjunger för att påminna sig om vem Gud är, men också för att som person formas till en mer ”from”⁶³ livshållning. Moberg anser att lovsång i studien rör vid informanternas centrala trosföreställningar. Lovsången är central för informanterna både i församlingslivet och vardagen.⁶⁴

2.4 Övriga studier

⁵⁶ Thorsén 1980.

⁵⁷ Thorsén 1980, 56.

⁵⁸ Thorsén 1980, 56.

⁵⁹ Thorsén 1980, 98.

⁶⁰ Thorsén 1980, 98–99.

⁶¹ Moberg 2013.

⁶² Moberg 2013, 106.

⁶³ Moberg 2013, 109.

⁶⁴ Moberg 2013, 108.

På masteruppsatsnivå finns ett bidrag värt att nämna skrivet av Ellen Vingren. Hon är numera doktorand och studerar lovsång i svensk kontext. Vingrens har studerat lovsång och lovsångsledarskap från åtta lovsångsledares perspektiv. I hennes masteruppsats *Lovsångsledaren – en ”prayer intercessor” En kvalitativ studie av lovsångens innebörd och lovsångsledarens uppgift hos åtta lovsångsledare i Sverige*⁶⁵ beskrivs lovsång som ett ”polyfoniskt”⁶⁶ begrepp vilket inrymmer flera olika innebörder. Några av de slutsatser Vingren kommer fram till är att lovsångsledarskapet kan liknas vid ett böneledarskap och att det är ett relationellt ledarskap.⁶⁷

⁶⁵ Vingren 2017.

⁶⁶ Vingren 2017, 112.

⁶⁷ Vingren 2017, 113–114.

Kapitel 3: Analys av intervjumaterial

3.1 Inledning

I föregående kapitel gav jag en grund för ämnet genom att redogöra för relevant forskning som gjort på området. I detta kapitel kommer jag redogöra för mitt insamlade intervjumaterial. Denna redogörelse ska inte förstås som en fullständig presentation av det insamlade material. Det jag istället gjort är att strukturera det insamlade materialet under fem kategorier som framträtt ur min induktiva ingång i läsningen. Dessa punkter är: 1) lovsång och tillbedjan, 2) lovsångsledarens uppgift och funktion, 3) lovsångsteamet, 4) lovsångsledarens person, och 5) lovsångsledarens relation till föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap. De fem kategorier jag strukturerat materialet under menar jag representerar mitt insamlade material väl. Detta beläggs under varje kategori med citat av informanterna för att visa på dess förekomst i materialet. Detta kapitel svarar också på fråga 1–2 i min problemformulering.

I nästa kapitel kommer jag använda denna redogörelse som en språngbräda för att fördjupa min analys och svara på fråga 3 i min problemformulering.

3.2 Lovsång och tillbedjan

Informanterna lyfter fram olika perspektiv på vad lovsång och tillbedjan är och dess funktion i gudstjänsten. Ett av de gemensamma dragen för mina informanter är att lovsång handlar om en kommunikation på flera olika plan. Denna kommunikation sker som en kommunikation med Gud både på individnivå och kollektivnivå. Informant Å uttrycker explicit att lovsången är ett ”samtal med Gud”⁶⁸ som sker på båda dessa nivåer. Denna kommunikation kan beskrivas som en tvåvägskommunikation. Hos informant Ä och Ö framkommer det inte att lovsången skulle handla om ett samtal *med* Gud istället handlar det om ett fokus uppåt *till* Gud.⁶⁹ Informant Ö återkommer till att lovsången handlar om att ”upphöja”⁷⁰ Gud och Jesus. Informanten växlar mellan att använda Gud och Jesus och jag får uppfattningen att det hos informanten inte handlar om att upphöja Gud vid vissa tillfällen och Jesus vid andra utan det används synonymt. Informant Ä återkommer till att lovsången ska ”handla om Jesus”⁷¹ samtidigt säger hen att lovsången ska lyfta ”perspektivet från oss till Gud”.⁷² Samma växling sker här i hur och när informanten benämner Gud respektive Jesus som lovsångens

⁶⁸ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁶⁹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁷⁰ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁷¹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁷² Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

centrum och fokus. Riktningen uppåt till Gud kan beskrivas som en envägskommunikation. Dock förhåller det sig inte så enkelt att säga att informant Å ser lovsången som en tvåvägskommunikation medan informant Ä och Ö ser lovsången som en envägskommunikation. Informant Ä ger nämligen uttryck för att lovsången förväntas åstadkomma en förändring hos utövarna så att man efter en gudstjänst tänker på hur man tror sig att Gud skulle vilja att man agerar i vardagliga situationer.⁷³ Detta skulle då kunna tänkas leda till en tvåvägskommunikation men skulle dock snarare vara något som sker på grund av lovsången och inte direkt genom lovsången som ett samtal med Gud vilket informant Å ger uttryck för.

Lovsången är också kommunikation i form av att den kommunicerar något om Gud. Vad som sägs om Gud genom lovsången och vilka personliga pronomen som används är återkommande hos de informanter jag intervjuat. Informant Å menar att lovsång inte bara handlar om sång och musik det handlar också om ”vad vi tror på som församling”⁷⁴ och hur en rätt förståelse av vem Gud är kan formas genom lovsången. Samma informant menar att lovsången hamnar ”off-track”⁷⁵ om lovsångstexterna snarare beskriver människan och dess känslor istället för Gud. Informant Ä talar om att mycket av dagens lovsånger är för ”jag-centrerade”⁷⁶ och vill istället se att lovsången mer ska handla om Jesus. Vad som sjungs och vilket fokus lovsången har spelar en stor roll för informanterna. Informant Ö menar också att man vill undvika jag-centrerade sånger men lyfter istället in att använda ett mer inkluderande språk där kollektiva former som *vi* och *oss* används istället för *jag* och *mig*.⁷⁷ Man kan med andra ord säga att informanten förespråkar en perspektivförskjutning från *jag* och Gud till *oss* och Gud. Informant Å är inne på samma spår när hen menar att det finns en poäng att använda kollektiva former i lovsången eftersom man då kan ”inkludera varandra”⁷⁸ i sångerna som man sjunger. Förskjutningen till kollektiva former motiveras hos informant Ö med att fokus i en individualistisk kultur är att tänka på ”jag och mig själv hela tiden”⁷⁹ och att kyrkans fokus istället skulle ligga på *oss* och Gud vilket skulle kunna leda till en ”viktig teologisk... upptäckt för en del”.⁸⁰ I ovanstående beskrivning av den jag-centrerade lovsången uppfattar jag två riktningar. Dels ska lovsången handla mer om Gud än om människan och dels handla om kollektivets riktning till Gud snarare än individen. Informant Å menar att en lovsång vars fokus är på Gud och inte på jaget blir en inbjudan till Gudsmöte. Hen säger så här:

⁷³ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁷⁴ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁷⁵ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁷⁶ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁷⁷ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁷⁸ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁷⁹ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁸⁰ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

jag ser ju det hur många liksom ”oj, det hände något när jag klev in i det här rummet” [skratt] där ni sjöng de här märkliga sångerna, som är så lite upptagen av vem jag är och så väldigt upptagen av vem Gud är och hur vi borde se på både oss själva och den värld vi lever i och det tror jag är något som vi ska vara uppmärksamma på att lovsång inte behöver vara något introvert utan det kan verkligen vara något att bjuda in människor, ett rum att bjuda in människor in i, som behöver bara få, få möta Gud och få öppna sig för Guds handlade.⁸¹

Det som kommuniceras om Gud genom lovsången kan med andra ord leda människor till Gud där de får, som informanten uttrycker det, ”öppna sig för Guds handlade”.⁸²

Återkommande framkommer det att lovsången kan eller ska leda till någon form av förändrat tillstånd. Informant Ä menar att lovsången ska leda till en tillbedjan där man ”ser mindre av sig själv och man ser mer av Gud”.⁸³ Vidare menar informanten att ”det är när lovsången fortsätter hemma som man har lyckats”⁸⁴, lovsången ska då leda till att den enskilde utövaren ”går hem och tänker att vad skulle Gud vilja att jag gör? [...] hur skulle Gud vilja att jag gjorde det här”.⁸⁵ Lovsången berör hela livet och stannar alltså inte vid gudstjänsten. Detta återkommer hos informanterna när de beskriver lovsång. Informant Å uttrycker att lovsången är:

ett rum vi kliver in i där Gud får handla med oss, eeh, och visa på viktiga saker i våra liv och där öppnas rum för, i det så öppnas också rum för helande, upprättelse, rum för tröst, rum för förnyad tro, rum för allt det som Gud vill göra [...] det är aldrig något som kan manipuleras fram men det är något som sker när vi i ande och sanning tillber, eeh, så är Gud där och då kan väldigt mycket hända⁸⁶

Lovsången beskrivs alltså som ett rum där Gud ges möjligheten att handla med människan. Detta visar att lovsång hos informanten inte bara är sång i allmänhet utan lovsången kommunicerar till dess utövare att Gud har möjligheten att gripa in i olika situationer.

3.3 Lovsångsledarens uppgift och funktion

I föregående stycke beskrev jag mina informanters syn på lovsång och dess funktion i gudstjänsten. Denna hänger tätt samman med deras syn på lovsångsledaren och dennes roll och funktion vilket jag nu kommer redogöra för.

Lovsångsledarens primära uppgift enligt informanterna är att leda församlingen och leda det så kallade lovsångsteamet. Under punkt 3.4 kommer jag beskriva lovsångsteamet mer utförligt. Begreppen ”leda”⁸⁷ och ”hjälpa”⁸⁸ är två begrepp som ständigt återkommer hos mina informanter när

⁸¹ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁸² Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁸³ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁸⁴ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁸⁵ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁸⁶ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁸⁷ Intervju med informant Å, 2020-12-16; Intervju med informant Ä, 2020-12-17; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁸⁸ Intervju med informant Å, 2020-12-16; Intervju med informant Ä, 2020-12-17; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

de beskriver lovsångsledarens uppgift både i relation till församlingen och lovsångsteamet. När det kommer till församlingen förväntas det hos alla informanter att lovsångsledaren ska hjälpa och leda in i tillbedjan. Informant Ä använder återkommande orden ”lätt att tillbe”⁸⁹ för att beskriva lovsångsledarens uppgift.

det är inte alltid då det låter som bäst som det är lätt att tillbe och det är inte alltid då alla liksom slingor sitter och det är perfekta övergångar utan det handlar mycket mer om när [...] lovsångarna liksom kliver in och tar ledarskapsansvaret för tillbedjan⁹⁰

Citatet visar att uppgiften handlar om att ta ett ledaransvar och leda församlingen in i tillbedjan.

Utöver att leda in i tillbedjan menar informant Å att uppgiften också är leda församlingen i bön.⁹¹

Samma informant uttrycker explicit att lovsångsledaren är en ”böneledare”⁹² och att lovsångsledaren ska hjälpa församlingen in i dess kollektiva böneliv. Hos informant Å och Ö framkommer det att det finns en funktion i lovsångsledarskapet att ”få syn”⁹³ eller vara ”uppmärksam”⁹⁴ på vad Gud gör i ”rummet”.⁹⁵ Informant Å uttrycker sig följande:

lovsångsledaren[s] uppgift [är] också att försöka se vad gör Gud nu, i, i enskilda människor, vad... att försöka se vad Anden gör i rummet [skratt] i enskilda människor och med oss som församling och att det... då ha en känslighet för det så man kan stanna kvar i det Gud gör, eeh... så länge som det behövs. Ah, det tänker jag är en viktig uppgift också. Eehh, så att få syn på det andliga skeendet.⁹⁶

Vidare uttrycker sig informant Ö så här:

Sen så tror jag att det är en fördel att ha en, någon... om man pratar mer i andliga termer, någon slags profetisk gåva och kunna... öh... lyssna in Gud, vad som händer i... Aa... vad som händer och hur Gud vill leda både i vilka sånger man ska välja och vad som händer i själva gudstjänstrummet och så.⁹⁷

Tillsammans visar detta att det inte är helt enkelt för informanterna att uttrycka sig angående lovsångsledarskapets andliga dimension. Skratt, pauser och eehm-ljud påvisar att språket för den andliga dimensionen i lovsångsledarskapet är begränsat hos informanterna. Det som dock framkommer är att lovsångsledaren har en uppgift att lyssna in Gud och försöka se vad Anden gör för att kunna leda både individer och kollektivet i det som lovsångsledaren uppfattar att Gud gör.

Informant Ä betonar också att lovsångsledarens uppgift är att leda lovsångsteamet.⁹⁸ Hen menar att lovsångsledarens uppgift är att hjälpa personerna i lovsångsteamet att ”se bort från sig själv och se på Gud”.⁹⁹ Informanten talar vidare i allmänna ordalag om ledarskap och menar att ”hjälpa andra att

⁸⁹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁹⁰ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁹¹ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁹² Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁹³ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

⁹⁴ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁹⁵ Intervju med informant Å, 2020-12-16; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁹⁶ Intervju med informant Ä, 2020-12-16.

⁹⁷ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

⁹⁸ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

⁹⁹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

växa”¹⁰⁰ ligger i ledarskapets funktion. Detta framkommer även hos informant Ö men där ansvaret för att få människor att växa beskrivs ligga på ”huvudledarna”¹⁰¹ som står som ansvariga för lovsångsarbetet i stort men som också är lovsångsledare. Hos mina informanter framkommer det att lovsångens huvudledarskap bär på ett samordnande och sammankallade ansvar. Det är deras ansvar att hålla ihop arbetet med lovsången i församlingen. Det är också primärt lovsångens huvudledare som ansvarar för vilka sånger som sjungs i församlingen. Utifrån det informanterna tidigare sagt om att vad som sjungs i gudstjänsten är av stor betydelse kan man anta att det särskilt i detta huvudledarskap också vilar ett teologiskt ansvar. Detta kommer jag utveckla i den fördjupade analysen i kapitel fyra.

3.4 Lovsångsteamet

Hos informanterna framkommer att lovsångsteamet fungerar som en form av växtplats där det finns möjlighet och utrymme för personer att växa på olika plan. Informant Ö lyfter att det kan vara en miljö där man får växa i lärjungaskap.¹⁰² Informant Ä beskriver att lovsångsteamet är en växtplats i det musikaliska.¹⁰³ Vidare menar informant Å att det handlar om att det finns en väg att växa in i uppgiften att leda lovsång.¹⁰⁴ I informanternas tal om lovsångsteamet som en växtplats uppfattar jag en distinktion mellan att vara lovsångsledare och medlem i ett lovsångsteam. Detta beskrivs av informant Å på följande sätt:

jag tror också att det ska finnas en väg in i det här så att man kan ha en framträdande roll i ett team och man kan ha en mer... annan roll som inte är lika framträdande och det är bra för då kan man växa in och man ska inte lägga för stort tryck på en ung eller på den som är ny i tron eller så men att man ändå kan vara med och växa in i det, så det är viktigt att inte, att inte, att det finns liksom, eehm [suck] att man kan, eehm.... kliva in i en uppgift och att det finns steg in i den uppgiften, att det finns olika funktioner inom ett team.¹⁰⁵

Det kan finnas olika förklaringar till en suck men jag tolkar det som ett uttryck för att det är svårt för informanten att beskriva de olika nivåer av ledarskap och rollfördelning som finns inom ett lovsångsteam. De olika nivåer av ledarskap och ansvarstagande inom teamet skapar här med andra ord utrymme för tillväxt och sänker tröskeln för vem som kan vara en del av lovsångsteamet samtidigt som man undviker att lägga alltför stort ansvar på en person som ännu inte är helt redo.

¹⁰⁰ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁰¹ Intervju med informant Ö, 2020-12-17; Begreppet huvudledare används återkommande hos både informant Ä och Ö. Huvudledaren är också lovsångsledare/teamledare.

¹⁰² Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹⁰³ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁰⁴ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹⁰⁵ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

Hos informant Ä och Ö beskrivs medlemmarna i lovsångsteamet som ”musiker”¹⁰⁶ medan lovsångsledaren beskrivs som en ledare hos alla informanter. När informanterna beskriver rollfördelningen i lovsångsteamet framkommer det en högre kravbild på lovsångsledaren än på medlemmarna i lovsångsteamet. Jag kommer utveckla denna kravbild ytterligare under nästa avsnitt. Informant Ä säger att man gör skillnad på tillsättande av lovsångsledare och musiker utifrån att man kan ”vara mer tillåtande med musiker”.¹⁰⁷ Informanten lägger dock till att om musiker ”uppenbart väljer vägar som vi som församling säger ’ah men det här står inte vi för’ då behöver man ju ta ett samtal”.¹⁰⁸ Liknande resonemang återfinns hos informant Å som beskriver att den som är lovsångsledare och leder lovsångsteamet i större utsträckning behöver ha församlingens förtroende och tillit.¹⁰⁹ Informant Ö berättar ett exempel om en person som kom in i församlingen och behövde en miljö att växa i och där lovsångsteamet blev den platsen utifrån att personen var musiker. Informanten förklarar att ”allt var ju absolut inte på plats i hans liv [skratt] så men... så att det var ju ingen som såg honom som lovsångsledare men han kunde vara med och tjäna och spela.”¹¹⁰ Hos informanterna framträder alltså en distinktion mellan lovsångsledaren, lovsångsteamet och huvudledarskapet som jag beskrev i föregående punkt. Distinktionen beskrivs hos informanterna både vagt och tydligt vilket jag menar tyder på en typ av ambivalens inför hur man ska se på denna rollfördelning. Denna ambivalens ges uttryck för i följande citat:

En del använder orden att alla i lovsångsteamet är lovsångsledare [...] Och på ett sätt så håller jag med för att oavsett vad man spelar, det är ju inte, återigen det är inte position utan det är funktion [...] alla musiker, alla sångare har ju funktion att hjälpa andra att tillbe och... men är man och jag tänker det är inte samma sak som att eh... att... leda... vi drar nog en gräns där mellan ledarskapet, ledarskap gör jag när jag, den som är lovsångsledare, det ord vi använder, vi har ju två i varje team som är lovsångsledare de leder ju lovsångsteamet. Ehm... och sen så om man kallar hela teamet för lovsångsledare det, det spelar inte så jättestor roll men funktionen är ju alltid att hjälpa andra¹¹¹

Å ena sidan säger informanten att alla i lovsångsteamet kan kallas lovsångsledare utifrån att funktionen att hjälpa andra är den samme för både lovsångsteam och lovsångsledare. Men det är också tydligt att lovsångsledaren är den som leder lovsångsteamet vilket skapar en otydlighet och osäkerhet i vem som egentligen är lovsångsledare.

3.5 Lovsångsledarens person

I materialet kan man urskilja att lovsångsledaren som person behöver inneha en viss typ av karaktär inklusive förmågor för att kunna vara en väl fungerande lovsångsledare. Det vilar också en högre

¹⁰⁶ Intervju med informant Ä, 2020-12-17; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹⁰⁷ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁰⁸ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁰⁹ Intervju med informant Ä, 2020-12-16.

¹¹⁰ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹¹¹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

kravbild på lovsångsledaren än resterande medlemmar i lovsångsteamet. Hos informant Å framträder en bild av lovsångsledaren som en form av reseledare som ska leda församlingen in i bön och tillbedjan vilket följande citat belyser väl.

Det krävs att man har förtroende, och med det menar jag att man... man... ehh, församlingen behöver bekräfta ens ledarskap i betydelsen att ah vi vet att du inte är perfekt, absolut inte men vi ser din riktning i livet och vi ser att du, vi vet vad du vill. [...] Jag tror att trons... liv ligger mycket där i den här viljans överlåtelse, så det tror jag är det allra viktigaste och det tror jag är en förutsättning för att man ska kunna leda en församling i lovsång med allt vad det innebär att man har församlingens tillit och att man vill vara med på den... resan från... vardagslivets bestyr som lovsången tar oss med på inför Guds ansikte, eeh... och att man säger att jag vill vara med dig dit, för jag vet att du längtar dit inför Guds ansikte med ditt liv och det gör ju egentligen jag, och tack för att du tar med mig på den resan inför Guds ansikte från vardagens bestyr och hjälp mig att lyfta blicken, så. Och då, Ah, så det är ju egentligen förutsättningen tänker jag, församlingens förtroende och att man tänker att med alla dina brister så är du ändå ett föredöme i din viljeinriktning i livet.... ja.¹¹²

Lovsångsledaren som person behöver alltså på något sätt få ett förtroende och tillit från dem hen leder för att kunna utföra uppgiften att ta med församlingen på den resa lovsången innebär. För informanten är lovsångsledarens överlåtelse och viljeinriktning en väsentlig del av lovsångsledarskapet eftersom lovsångsledaren som person ska kunna tjäna som ett exempel för församlingen att följa. Detta återkommer jag till i den teoretiska analysen i kapitel fyra. Samme informant fortsätter längre fram i intervjun beskriva att lovsångsledaren kan liknas vid en pastor eftersom båda behöver vara medvetna om aspekter kring trovärdighet. ”Menar du verkligen... vad du sjunger [...] är det så här du tänker om Gud, om livet, om dig själv?”¹¹³ Hen menar att det är viktigt att en lovsångsledaren delar den ”livshållning”¹¹⁴ som man bjuder in människor till genom lovsången. Risker är annars enligt informanten att du ”gör något annat utav det [lovsången] än vad det var tänkt.”¹¹⁵ Man kan med andra ord säga att det blir fråga om lovsångsledarens autenticitet. Tematiken kring trovärdighet återfinns inte på ett lika tydligt plan hos informant Ä och Ö. De återkommer dock till att lovsångsledaren som person behöver klara av att leda andra på flera plan. Dels handlar det om att ha en ”ledarförmåga”¹¹⁶ där man ska kunna leda en församling i tillbedjan men också att kunna vara en musikalisk ledare. Informant Ä menar i likhet med informant Å att detta kräver förtroende hos de man leder.¹¹⁷

När lovsångsledaren som person beskrivs av mina informanter kopplas det ofta direkt till dess uppgift. Eftersom denne förväntas hjälpa och leda församlingen är det viktigt att lovsångsledaren inte primärt ser till sig själv. Informant Ö menar att det finns en risk att lovsångsledaren hamnar i ”sin

¹¹² Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹¹³ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹¹⁴ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹¹⁵ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹¹⁶ Intervju med informant Ä, 2020-12-17; Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹¹⁷ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

egen tillbedjan av Gud”¹¹⁸ vilket kan leda till att det blir svårt för andra att ”förstå vad som händer”.¹¹⁹

Informant Ä är inne på samma spår och säger så här:

jag är inte här för att själv tillbe först och främst utan jag är här för att hjälpa andra att tillbe och det, det gör att man gör det annorlunda. Då innebär det inte "åh, nu känner jag att jag behöver" utan att jag tänker att var är församlingen nu?¹²⁰

Informanten beskriver alltså att lovsångsledaren behöver kunna kliva utanför vad den själv kan uppleva sig behöva till förmån för att leda församlingen. Lovsångsledaren behöver alltså ha förmågan att se till församlingen vilket samme informant längre fram i intervjun beskriver som ett ”församlingstänk”.¹²¹ Detta församlingstänk handlar om att lovsångsledaren som person behöver kunna se till församlingens helhet. Likaså menar Informant Ö att lovsångsledaren behöver ha förståelse för ”församlingens vision, värderingar och teologi och praktik.”¹²² Detta antyder att det ligger ett högre krav på lovsångsledaren än på medlemmarna i lovsångsteamet att förstå och värna om församlingens helhet. Detta tillsammans med lovsångsledarens uppgift att leda församlingen som jag nämnt tidigare menar jag tyder på att lovsångsledaren bär ett stort ansvar som ledare i församlingen. Detta kommer jag fördjupa ytterligare i kapitel fyra.

3.6 Lovsångsledarens relation till föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap

Det kan nu vara på sin plats att påminna om att de informanter jag intervjuat är föreståndare i sina respektive församlingar. I intervjuerna framkommer att de på olika sätt relaterar till lovsångsledarna och lovsångens huvudledarskap. I detta stycke kommer jag beskriva vad föreståndarna menar är viktigt i relationen mellan lovsångsledarna, föreståndarna och övrigt pastoralt ledarskap i församlingen.

Ett gemensamt drag för alla informanterna är att det finns en kommunikation mellan dem och lovsångsledarna. Informant Ö beskriver att församlingsledningen, som utgör det övergripande ledarskapet i församlingen tillsammans med föreståndaren, träffar huvudledarskapet för lovsången någon gång per termin för att samtala om ”riktning, innehåll, allt från liksom texter till hur teamet mår och frågor kring lärjungaskap hos medlemmar i teamet”.¹²³ Församlingens pastorer, där informanten också är inräknad, är de som har en mer regelbunden kontakt och för samtal med huvudledarskapet om de olika frågor som berör lovsångsarbetet i församlingen. Denna relation tyder

¹¹⁸ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹¹⁹ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹²⁰ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹²¹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹²² Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹²³ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

på att det finns en koppling dels mellan församlingsledning och lovsångsledarskapet, men där kommunikationen främst sker med församlingens pastorer. Lovsångsledarskapet svävar alltså inte fritt utan har förankring i det övergripande ledarskapet i församlingen. Informant Å uttrycker sig så här:

jag skulle ju önska att vi hade en större medvetenhet om vad är det vi faktiskt sjunger och ett öppnare samtal mellan lärarna, lärartjänsten, den apostoliska tjänsten i församlingen, den profetiska tjänsten i församlingen, herdetjänsten i församlingen, evangelisttjänsten i församlingen och lovsångsledaren, eeh, och också en teologisk genomgång lite också och medvetenhet om vad är det vi egentligen sjunger. Och ibland skulle jag säga, skulle jag också säga "kan ni verkligen sjunga sådär?" borde vi sjunga sådär? [...] väldigt mycket av den teologi, världsbild, gudsbild, självbild som vi får skapas väl så mycket av de här sångerna som av annat i gudstjänsten¹²⁴

Medvetenheten om att lovsången skapar bilder församlingen får av Gud, världen och sig själv leder alltså till ett behov av att kunna samtala, korrigera och kontrollera vad som sjungs tillsammans med andra och bör alltså inte ligga enbart på lovsångsledarskapet. Vidare menar samme informant att en viktig uppgift för pastorn är att "hjälpa människor att... hitta de bra sångerna som säger rätt saker om tron".¹²⁵ Informant Ä menar att som föreståndare är hens roll primärt att finnas till och stötta huvudledarskapet.¹²⁶ Uppgiften enligt informanten handlar om att "göra dem [huvudledarskapet... författarens anm] så pass bra som möjligt att de sen när de leder sina ledare ska [...] göra det på ett så bra sätt som möjligt."¹²⁷ Fokus ligger alltså på att utrusta lovsångens huvudledare för att de sedan ska kunna leda lovsångsledare och lovsångsteam.

Alla informanter menar också att det behöver finnas en god kommunikation kring gudstjänstens medverkande. Det skulle kunna sammanfattas i vad informant Å uttrycker: "att jobba tillsammans".¹²⁸ Det behöver finnas en kommunikation och dialog som skapar broar mellan gudstjänsten olika delar. Informant Ä uttrycker att "uppgift[en] är att vara en del av en gudstjänst"¹²⁹ och att det då handlar om samarbete mellan olika medverkande i gudstjänsten.

3.7 Sammanfattning och kopplingar med aktuell forskning

Jag kommer nu sammanfatta intervjumaterialet samt göra några kopplingar till vad som framkommit om lovsång och lovsångsledarskap i min forskningsöversikt.

När informanterna beskriver lovsång och tillbedjan görs detta utifrån en kommunikation i tre plan, 1) vem eller vilka som kommunicerar, 2) vilket budskap som kommuniceras, 3) vad kommunikationen syftar till. För det första framställs lovsången som en envägs- och

¹²⁴ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹²⁵ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹²⁶ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹²⁷ Intervju med informant Å, 2020-12-17.

¹²⁸ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹²⁹ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

tvåvägskommunikation mellan människa och Gud. Det beskrivs som ett samtal *med* Gud men också som en riktning uppåt *till* Gud. För det andra är kommunikationen om Gud av stor betydelse eftersom det formar församlingens förståelse av vem Gud är vilket stämmer in i vad Moberg kom fram till i sin studie nämligen att lovsångerna internaliserar teologi.¹³⁰ Lovsångens kollektiva former anses viktiga då dessa riktar fokus på kollektivet och Gud och inte på individen och Gud. Detta ställer sig dock i kontrast till det Moberg observerat nämligen att lovsången primärt sker i första person singular.¹³¹

För det tredje framkommer det att lovsången kommunicerar en inbjudan till förändring där Gud genom lovsången ges möjlighet att handla med människan på olika sätt. Lovsången förväntas göra något med dess utövare vilket också Fahlgren menar är målet för den nypentekostala lovsången.¹³²

Lovsångsledarens uppgift och funktion i gudstjänsten följer på vad informanterna sagt om lovsång. Återkommande nämns att uppgiften och funktionen handlar om att leda och hjälpa. Dels handlar det om att hjälpa och leda församlingen in i tillbedjan och bön men också leda och hjälpa lovsångsteamet att växa. I likhet med en av Vingrens slutsatser benämner också en av informanterna lovsångsledaren som en böneledare.¹³³ I lovsångsledarskapet nämns även en andlig dimension som handlar om att lyssna in Gud för både individ och kollektiv. Språket för detta är dock begränsat hos informanterna.

När informanterna ska beskriva lovsångsteamet och dess uppgift framkommer en ambivalens och otydlighet i hur olika roller och nivåer av ledarskap ska beskrivas. Å ena sidan har medlemmarna i lovsångsteamet samma funktion att hjälpa församlingen in i tillbedjan som lovsångsledaren har, samtidigt vilar det inte ett lika högt krav på teammedlemmarna som på lovsångsledarna. Här framträder en otydlighet och ambivalens kring vilka som ska kallas lovsångsledare. Det framkommer snarare att lovsångsteamet är en plats för människor att växa i olika avseende medan lovsångsledarskapet kräver mer. Detta står i likhet med Thorsén beskrivning av kraven som finns på musikledare och musiker i församlingen han studerat.¹³⁴

Kravet på lovsångsledaren kopplar med lovsångsledarens person. Denne behöver ha församlingens förtroende och tillit för att kunna utföra sin uppgift och förväntas uppvisa autenticitet samt ha förmågan att se till andra mer än till sig själv. Vikten av autenticitet är även något som Ingalls uppmärksammat i sina studier.¹³⁵ Lovsångsledaren som person förväntas också förstå och värna om församlingens helhet. Detta tillsammans med lovsångsledarens uppgift att leda församlingen tyder på

¹³⁰ Moberg 2013, 109.

¹³¹ Moberg 2013, 106.

¹³² Fahlgren 2013, 66.

¹³³ Vingren 2017, 113–114.

¹³⁴ Thorsén 1980, 98–99.

¹³⁵ Ingalls 2018, 47.

att lovsångsledaren bär ett stort ansvar som ledare i församlingen vilket både Fahlgren och Cowan uppmärksammar när de talar om lovsångsledaren som ett nytt liturgiskt ledarskap.¹³⁶

Alla informanterna beskriver vad som kan kallas ett huvudledarskap för lovsångsarbetet. Det är primärt med dessa som kommunikationen om församlingens lovsång sker. Relationen bärs framförallt av pastorsteamet, där föreståndaren också ingår. I lovsångens huvudledarskap vilar det yttersta ansvaret för vilka sånger som sjungs i församlingen. Vad som sjungs har visat sig vara viktigt för informanterna och på det området förs det eller önskas det föras samtal om lovsångernas texter och innehåll. Det framkommer dock att ansvaret för vilka sånger som sjungs i församlingen primärt vilar på lovsångens huvudledarskap vilket genererar ett teologiskt ansvar på detta ledarskap. Det teologiska ansvaret är också något som framträder i forskningen. Ingalls menar exempelvis att de sånger som sjungs i gudstjänsten är med och formar församlingens identitet.¹³⁷

I nästa kapitel kommer jag utveckla och fördjupa informanternas syn på lovsångsledaren, dess roll, funktion och ansvar för att sedan diskutera vad det får för konsekvenser i relationen mellan lovsångsledare, föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap.

¹³⁶ Fahlgren 2018, 196; Cowan 2017, 30.

¹³⁷ Ingalls 2008, 342–343.

Kapitel 4: Teoretisk analys

4.1 Inledning

I detta kapitel ska jag fördjupa min analys med hjälp av teorin hämtat från artikeln ”Lay-Prophet-Priest: The not-so-fledgling ’office’ of the worship leader”¹³⁸ av Nelson Cowan. Cowans tre begrepp *lekman*, *profet* och *präst* kommer vara vägledande för att fördjupa förståelsen över det ansvar lovsångsledaren har i församlingen som framkom i föregående kapitel. I detta kapitel fördjupas också svaret på fråga 2 i min problemformulering. Jag kommer i detta kapitel själv kliva in mer än tidigare för att tolka, diskutera och ställa frågor till materialet med hjälp av min teori. Jag kommer till en början redogöra för mitt teoretiska perspektiv för att sedan diskutera mitt material i ljuset av Cowans tre begrepp. Analysen utgår från redogörelsen av intervjumaterialet i kapitel tre men fördjupas också med fler citat från informanterna. Jag gör sedan en avslutande diskussion utifrån en av Cowans slutsatser där jag diskuterar risker och konsekvenser utifrån det ansvar som framträtt att lovsångsledaren bär. Här svarar jag också på fråga 3 i min problemformulering.

4.2 Teoretiskt perspektiv

Bilden av vad en lovsångsledare är har förändrats sedan den moderna lovsångsstilen kommit att bli vanligare och vanligare i en frikyrklig kontext. Synen på lovsångsledaren roll och funktion har enligt Cowan genomgått en stor förändring nämligen från att ses som en musikledare till att bli en gudstjänstledare med en tydlig liturgisk roll.¹³⁹ Denna syn har lett till att lovsångsledaren fått ett större ansvar och att det vilar en betydlig högre förväntan på lovsångsledaren som person.¹⁴⁰ Cowan visar på denna förändring genom att beskriva lovsångsledaren som *lekman*, *profet* och *präst* (”lay”, ”prophet”, ”priest”). Jag kommer nu redogöra för dessa tre begrepp som också kommer utgöra tre av kategorierna i min teoretiska analys.

Cowan menar att lovsångsledaren som lekman tillhör och relaterar till två olika gemenskaper. Den lokala gemenskapen och en bred, föreställd evangelikal gemenskap.¹⁴¹ Den lokala gemenskapen handlar om att lovsångsledaren tillhör en lokal församlingsgemenskap. I denna gemenskap formas lovsångsledaren av den demografiska uppbyggnaden i församlingen. Kultur, etnicitet, samhällsklass och så vidare blir en del i hur lovsångsledaren leder, förstår och utför sin uppgift.¹⁴² I den lokala

¹³⁸ Cowan 2017, 24–31.

¹³⁹ Cowan 2017, 25–26.

¹⁴⁰ Cowan 2017, 29.

¹⁴¹ Cowan 2017, 26–27.

¹⁴² Cowan 2017, 26.

gemenskapen är lovsångsledaren både som vilken gudstjänstdeltagare som helst samtidigt som hen är en viktig del av hur församlingens teologi formas, vilket återkommer i Cowans begrepp *präst*. Den breda föreställda evangelikal gemenskap består av två stora institutioner. Dels den globala musikindustrin som producerar och distribuerar modern lovsång samt inflytelserika megakyrkor och konferenser där lovsångsledare utrustas i sin uppgift.¹⁴³ Cowan menar att det också är härifrån som lovsångsledaren hämtar undervisning och inspiration för sin uppgift som lovsångsledare.

Lovsångsledaren är också enligt Cowan *profet*, vilket är det andra begreppet som lyfts fram. Lovsångsledaren beskrivs som en karismatisk ledare som på olika sätt agerar som ett exempel för församlingen att följa.¹⁴⁴ Lovsångsledaren förväntas genom sin person kunna vara särskilt närvarande och skapa förtroende till dem som leds. Hur förtroendet skapas beskrivs främst av Cowan i praktiska termer av exempelvis olika kroppsliga uttryck så som ögonkontakt, ansiktsuttryck och hur man rör sig.¹⁴⁵ Lovsångsledaren beskrivs också som ett exempel för människor att följa. Likaså här beskriver Cowan det i praktiska termer och menar att lovsångsledaren modellerar och visar församlingen olika sätt man kan uttrycka sin tillbedjan.¹⁴⁶

Det sista begreppet *präst* innebär att lovsångsledaren utför prästerliga handlingar genom att dennes val av sånger förmedlar läror till församlingen.¹⁴⁷ Eftersom lovsångsledaren fått en stor del tidsmässigt att förfoga över i gudstjänsten menar Cowan att lovsångsledaren roll innebär ett stort ansvar då denne med sina val av sånger är med och formar församlingen teologiskt. De olika teman som väljs att lyftas samt inte lyftas i sångerna bidrar till hur församlingens teologiska vokabulär, samt bilder av Gud formas. Detta menar Cowan lett till att lovsångsledaren blivit en auktoritativ person som är med och formar både församlingens kultur och enskilda personers identitet.¹⁴⁸

De tre rollerna lekman, profet och präst utgör tillsammans det Cowan menar är lovsångsledaren funktion. Lovsångsledaren rör sig simultant inom dessa roller och agerar med andra ord både som en person som är del av församlingens gemenskap som vem som helst och är samtidigt ett exempel att följa. Lovsångsledaren ska också agera professionellt genom att välja sånger som formar församlingen till det den ska vara.

4.3 Lovsångsledaren som lekman

¹⁴³ Cowan 2017, 27.

¹⁴⁴ Cowan 2017, 27.

¹⁴⁵ Cowan 2017, 27–28.

¹⁴⁶ Cowan 2017, 28.

¹⁴⁷ Cowan 2017, 28.

¹⁴⁸ Cowan 2017, 28–29.

I intervjun med informant Å framkommer att lovsångsledaren är en viktig ”gudstjänstledare”¹⁴⁹ samtidigt som hen betonar att för att kunna vara lovsångsledare i deras församling krävs det att personen sagt ja till medlemskap och är överlåten församlingens gemenskap.¹⁵⁰ Lovsångsledaren relaterar till gemenskapen från två håll, som gudstjänstledare och som vilken vanlig medlem som helst utifrån sitt församlingsmedlemskap. Detta förhållande menar Cowan handlar om lovsångsledarens funktion som *lekman*. Cowan säger så här: ”[t]he importance of the worship leader’s role is not about ordination status [...] it is about the function.”¹⁵¹ När informant Ä ska beskriva lovsångsledarens roll gör hen det först med att använda ordet ”ämbetet”¹⁵² för att förklara när lovsångsledarna kliver in i och tar ”ledarskapsansvaret för tillbedjan”.¹⁵³ När jag sedan ber informanten utveckla tanken kring ämbetet visar det sig att informanten inte tänker på ämbetet som en position utan som en funktion. Hen säger: ”man är inte mer andlig än andra [...] och man har inte en viktigare position men däremot har man en funktion att hjälpa andra att tillbe.”¹⁵⁴ Det informanten gör är att lägga fokus på funktionen och inte på ordinationen. Det viktiga är lovsångsledarens funktion att hjälpa andra. Detta stämmer med andra ord in i ovanstående citat av Cowan. Både informant Å och Ä menar att lovsångsledaren är en person som alla andra samtidigt som hen har en funktion att leda.

Eftersom lovsångsledaren är en del av en lokal gemenskap kan man anta att hen formas och påverkas av denna. Informant Ö säger: ”som ledare behöver man ändå ha en ganska tydlig förståelse för församlingen vision, värderingar och teologi och praktik, så att vi för en dialog med huvudledarna om vilka som kan vara lovsångsledare”.¹⁵⁵ Detta visar att lovsångsledaren inte kan utföra sin uppgift fristående från församlingen. Lovsångsledaren behöver låta sig formas av den lokala församlingens gemenskap. Cowan menar att den demografiska uppbyggnaden i församlingen, kultur, etnicitet, samhällsklass och så vidare, påverkar och formar gemenskapen och därmed också lovsångsledaren. Detta betyder att samtidigt som lovsångsledaren formar och skapar teologi i församlingen, vilket jag utvecklar vidare under punkt 4.5, formas hen själv och sina teologiska övertygelser av hur församlingen ser ut. Man kan alltså säga att lovsångsledaren påverkas och influeras av sitt eget sammanhang och dess teologiska betoningar.

En annan influens som Cowan nämner för lovsångsledaren som *lekman* är den breda föreställda evangelikal gemenskapen. Denna influens kommer dock inte till explicit uttryck hos mina

¹⁴⁹ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹⁵⁰ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹⁵¹ Cowan 2017, 26.

¹⁵² Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁵³ Intervju med informant Å, 2020-12-17.

¹⁵⁴ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁵⁵ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

informanter. Cowan menar att denna gemenskap består av den globala musikindustrin som producerar och distribuerar modern lovsång samt inflytelserika megakyrkor och konferenser där lovsångsledare utrustas i sin uppgift. Varför det inte kommer till uttryck i intervjuerna är svårt att säga men det kan bero på att man i församlingarna inte på ett tydligt sätt relaterar till en den här typen av gemenskap. Däremot kan man anta att influenser ändå hämtas härifrån. Exempelvis nämner informant Å under vår intervju lovsånger som hen uppskattar som är en produkt av denna föreställda evangelikala gemenskap. Man skulle dock kunna tänka sig att det finns andra faktorer som påverkar lovsångsledarens roll och föreståndarnas tankar kring lovsångsledaren. Detta skulle kunna handla om samfundstillhörighet och samfundsrelsens historia, detta var dock inget som framkom i intervjuerna och är inte heller något som Cowan diskuterar.

4.4 Lovsångsledaren som profet

I intervjun med informant Å framkommer att lovsångsledaren är en form av reseledare vilket jag beskrivit under punkt 3.5. Där framgår att lovsångsledaren är ett exempel att följa, en persons vars livsriktning församlingen kan rygg på. Att lovsångsledaren är ett exempel framgår i Cowans beskrivning av lovsångsledaren som *profet*. Lovsångsledaren är enligt Cowan en person som utifrån sin person agerar som ett exempel. Han menar att lovsångsledaren bygger upp förtroende och tillit till dem som ska ledas. Cowan beskriver på ett praktiskt plan hur detta förtroende byggs inom ramen för gudstjänsten medan informant Å snarare talar om att förtroende till stor del sker utanför själva gudstjänsten. Hen menar exempelvis att det är i den nära gemenskapen i församlingslivet som lovsångsledaren bygger förtroende och blir trovärdiga i sin uppgift att leda andra. För informanten handlar detta om att lovsångsledaren behöver ha relation till dem hen ska leda vilket uppnås genom exempelvis fikastunder och vardagliga samtal.¹⁵⁶

Informant Ö beskriver ett annat perspektiv som relaterar till Cowan som handlar om lovsångsledarens *närvaro*. Det handlar för informanten om att lovsångsledarna ska vara ”följsamma i vad som händer i gudstjänsten och i rummet”.¹⁵⁷ Cowan menar att lovsångsledaren som profet är karismatisk och förväntas vara närvarande i vad som händer i gudstjänsten. Cowan beskriver i praktiska termer att detta handlar om att leda med öppna ögon. Detta menar han ska leda till att lovsångsledaren kan agera på vad som upplevs i rummet för att kunna hjälpa människor till ett Gudsmöte. Både informant Ö och Å beskriver detta perspektiv.

¹⁵⁶ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹⁵⁷ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

att liksom [ha] en känsla för att nu är det en stämning där [...] nu behöver vi liksom, nu är det innerligt eller nu är det glatt och livligt så att man har den känslan att kunna följa den dynamiken. Då tänker jag att det är som bäst, ledd av Gud och uppmärksam på vad som händer i rummet och så där.¹⁵⁸

Informanten beskriver här det Cowan förklarar som lovsångsledarens *närvaro*. Det handlar om att vara ”uppmärksam på vad som händer i rummet”.¹⁵⁹ Under punkt 3.3 beskriver jag även hur informant Å söker beskriva att lovsångsledarens uppgift är att se vad Gud gör och vad som händer i ”rummet”.¹⁶⁰ Samme informant menar dock att det är viktigt att kunna skilja på vad som är vad. Hen säger: ”vi behöver ha urskiljning i detta vad som är på riktigt och vad som bara är psykologiska mekanismer liksom, så, som man kan försöka och framkalla, vad är stämningen i rummet och vad är Guds Andes närvaro?”¹⁶¹ Detta menar jag visar på en reflektion hos informanten kring lovsångsledarens roll som profet. Lovsångsledaren förväntas leda med andligt öppna ögon så att hen leder människor inför Gud. Dock finns också risken att inte lyckas urskilja vad som är Guds närvaro och vad som är psykologiska mekanismer kopplat till känslor.

Lovsångsledarens uppgift som profet har alltså enligt Cowan att göra med hur lovsångsledaren som person lyckas få förtroendet att vara en hjälp till ett Gudsmöte och i detta vara ett exempel. Den profetiska dimensionen Cowan beskriver återfinns alltså i mitt material om än utifrån olika perspektiv.

4.5 Lovsångsledaren som präst

Under punkt 3.3 gjorde jag ett antagande att det skulle vila ett teologiskt ansvar på lovsångens huvudledarskap utifrån att dessa står för valet av sånger i församlingen. Eftersom huvudledarna också beskrivs vara lovsångsledare i församlingen kan man med andra ord säga att det teologiska ansvaret i någon mån vilar på lovsångsledarskapet. Jag ska nu utveckla det ytterligare utifrån Cowans begrepp *präst*.

Det som framkommer hos alla informanter är att vad som sjungs i församlingen har stor betydelse. Alla har något att säga om sångernas innehåll men ansvaret för vad som faktiskt sjungs ligger på lovsångsledaren. Jag uppfattar dock att informanterna anser att vad som sjungs är så pass viktigt att samtal om sångernas innehåll och riktning på något sätt behöver föras. När Cowan beskriver lovsångsledaren som präst innebär det att lovsångsledarens utför prästerliga handlingar genom att ansvara för vad som sjungs i gudstjänsten. Detta är menar han är ett förmedlande av läror. Han menar att sångernas innehåll internaliseras av församlingens medlemmar och blir en del av deras teologiska vokabulär. Detta innebär att de val av sånger lovsångsledaren gör kan liknas med

¹⁵⁸ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹⁵⁹ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

¹⁶⁰ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹⁶¹ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

förkunnelsen i gudstjänsten som också bidrar till att teologi och läror förmedlas. Att sångerna förmedlar teologi framkommer i intervjun med informant Å.

alltså väldigt mycket av den teologi, världsbild, gudsbild, självbild som vi får skapas väl så mycket av de här sångerna som av annat i gudstjänsten [...] och vi tar också med oss de här sångerna hem på ett annat sätt för det är ju det som är sångens fantastiska gåva till oss att vi kommer ihåg dem för det finns en melodi som passar till och som gör att vi kan sjunga in det här evangeliet. Och då är det så viktigt att det är just evangeliet vi sjunger, så vi inte sjunger något annat.¹⁶²

Jag menar att detta citat visar på att det vilar ett teologiskt ansvar på lovsångsledaren enligt informant Å eftersom sångerna skapar dessa bilder och teologi. Det framkommer också i samtliga intervjuer att lovsångsledaren förväntas tänka till kring vilka sånger som sjungs. I ett citat från informant Ä framkommer vad jag menar vara en sådan förväntan när hen säger: ”jag försöker hela tiden säga att jag vill inte ha en massa ’jag-sånger’ [...] jag tror att de ska handla mycket mer om Jesus.”¹⁶³ På samma tema säger informant Ö: ”vi försöker uppmuntra lovsångsledarna att välja sånger som är mer inkluderande, att det är vi och oss och mera sånger som handlar... alltså upphöjande av Gud än som uttrycker mina känslor och min längtan liksom”.¹⁶⁴ Detta visar att det finns en medvetenhet hos informanterna om sångernas innehåll och att valen som görs spelar roll. Sångernas fokus ska inte ligga på människan utan på Gud. Trots att det i citaten av informant Ä och Ö inte explicit uttrycks att sångerna skapar teologi menar jag att detta återfinns i deras sätt tala om lovsång och betoningar på att vad som sjungs är viktigt. Jag tycker mig se att tillsammans med citatet från informant Å framträder en bild av lovsångsledaren som *präst* likt det Cowan beskriver. Lovsångsledarskapet får en prästerlig funktion utifrån att lovsångsledaren gör aktiva val å församlingens vägnar som är med och formar församlingens bild av Gud, vilket är ett av Cowans argument för att se lovsångsledaren som *präst*. Man skulle med andra ord kunna säga att lovsångsledaren har både en pastoral funktion och ett teologiskt ansvar eftersom den i sitt ledarskap och med sina aktiva val av sånger är med i skapandet och forandet av församlingens teologi.

4.6 Avslutande diskussion

Jag kommer nu föra en diskussion kring risker och konsekvenser som väcks utifrån lovsångsledarens roll, funktion och ansvar. Detta resulterar i en diskussion om ledarsyn och om vilka konsekvenser synen på lovsångsledaren får för relationen mellan lovsångsledaren och föreståndare. Eftersom Cowan inte själv diskuterar vilka konsekvenser hans bild av lovsångsledaren får i relation till församlingens pastorala ledarskap kommer jag använda hans slutsats som en språngbräda för min diskussion.

¹⁶² Intervju med informant Å, 2020-12-16.

¹⁶³ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁶⁴ Intervju med informant Ö, 2020-12-17.

I intervjun med informant Ä framkommer att det finns en förväntan att lovsångsledaren ska vara mer än bara en person som leder lovsång en gång i veckan på gudstjänsten. Hen säger så här:

Men alltså om, om lovsångs[ledarens] funktion bara är att leda församlingen en och en halv timma en gång i veckan så är det för litet, uppdraget. Det handlar om att hjälpa församlingen att upptäcka att jag ska leva mitt liv i tillbedjan [...] och då är det ju ett stort uppdrag helt plötsligt.¹⁶⁵

Detta stämmer väl överens med Cowans slutsats gällande att förväntningarna på dagens lovsångsledare är höga, långt mer än att bara leda gudstjänstmusiken. Likaså skapas höga förväntningar när lovsångsledarens roll beskrivs likvärdiga med pastorn vilket kommer till uttryck i intervjun med informant Å som säger att lovsångsledaren är ”just ledare och en otroligt viktig ledare, ungefär lika viktig som [en] pastor”.¹⁶⁶ För informanten handlar detta om att både lovsångsledaren och pastorn står inför viktiga trovärdighetsfrågor som kan uppstå när det man förmedlar till människor genom förkunnelse och sång inte går ihop med livet man lever. Detta visar att det finns höga förväntningar på lovsångsledaren vilket gör att man dels kan fundera på vilken typ av ledare som framställs men också vad detta får för konsekvenser mellan lovsångsledare och föreståndare.

Det ledarskap som framställs menar jag visar att lovsångsledaren inte har en liten sidosyssla i församlingen. Snarare tycker jag mig se att lovsångsledaren i någon mån utövar ett pastoralt ledarskap, ett församlingsledarskap.¹⁶⁷ Detta ställer viktiga frågor kring hur lovsångsledare utväljs, legitimeras och stöds. När en person blir lovsångsledare utväljs den då till ett församlingsledarskap eller till ett musikledarskap? Om det som jag antyder snarare verkar röra sig om ett pastoralt församlingsledarskap blir det viktigt att ställa sig frågan kring hur lovsångsledarens roll i församlingen legitimeras. Vore det på sin plats att lovsångsledaren på något sätt skulle bli avskild för sin tjänst likt en pastor? Detta skulle legitimera lovsångsledarens roll, funktion och ansvar både inför församlingens ledarskap och dess medlemmar. Om lovsångsledare däremot enbart väljs utifrån musikalisk kompetens och att man har någon form av ledarförmåga finns det en risk att det inte fångar upp och visar på ansvaret i rollen. Det skapar inte tydlighet varken för lovsångsledaren, församlingens övergripande ledarskap eller församlingens medlemmar. Om lovsångsledaren däremot skulle bli avskild för tjänst i församlingen kan man tänka sig att det uppvärderar lovsångsledarens roll och tydliggör att denne har ett teologiskt ansvar och en pastoral funktion i församlingen. I bästa fall leder också ett en sådan tydlighet till att lovsångsledaren uppmuntras och stöds till teologisk och pastoral fördjupning. Jag är dock medveten om att detta ställer en mängd fler frågor som rör ledarsyn. Om

¹⁶⁵ Intervju med informant Ä, 2020-12-17.

¹⁶⁶ Intervju med informant Ä, 2020-12-16.

¹⁶⁷ Att se lovsångsledaren som en församlingsledare är något som David Davage, docent i gamla testamentets exegetik, argumenterar för i sin populärvetenskapliga bok *7 myter om lovsång och vad bibeln egentligen säger*. Han menar att lovsången är ett av sätten som lovsångsledaren utövar sitt ledarskap på. Lovsångsledaren ska alltså inte reduceras till att enbart hålla på med musik utan leder församlingen och formar teologi vilket också leder till att lovsångsledaren bör uppmuntras till teologisk och pastoral fördjupning. Davage 2020, 119–123.

lovsångsledaren ska bli avskild, vilka mer borde i sådana fall också bli det? Även om denna uppsats inte har möjlighet att svara eller gå in i djupare diskussion kring ledarsyn inom EFK vill jag ändå identifiera detta som ett område att fundera vidare på i relation till lovsångsledarskapet. Jag menar att det också är ett relevant samtal utifrån den ambivalens kring lovsångsledarskapet som framkommit i mitt material.

Under punkt 3.5 redogjorde jag för relationen mellan föreståndare och lovsångsledare. Där framkommer att föreståndaren primärt har en relation med huvudledaren för lovsångsarbetet. I och med den typ av ledare som lovsångsledaren beskrivs som kan man fundera över om inte relationen mellan lovsångsledare och föreståndare kan behöva fördjupas. Finns det en risk att föreståndaren lägger över ett för stort ansvar på lovsångens huvudledare att förmedla vilket ansvar som vilar på en lovsångsledare i församlingen? Det behöver nödvändigtvis inte vara dåligt att delegera ansvaret på huvudledaren men om det finns en brist av närvaro från föreståndare eller andra pastorer i församlingen gentemot lovsångsledaren skulle detta kunna riskera att man inte förstår vidden av vad det innebär att bära ett så tungt ansvar i församlingen som man faktiskt gör.

I relation till det teologiska ansvaret som primärt framkommit i relation till sångerna och dess teologi uppfattar jag att informanterna identifierat vikten av att tillsammans med lovsångsledarna prata, fundera och reflektera kring lovsångernas texter och vad som sjungs i församlingen. Dock finns även här en potentiell risk att församlingen kommer ledas åt olika håll teologiskt om det finns en distans mellan lovsångsledare och det övergripande ledarskapet eftersom lovsången är med och formar församlingen teologiskt. En möjlig lösning för att minska den risken är att lovsångsledare, föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap jobbar närmre varandra. Den fördjupade relation mellan lovsångsledare och föreståndare som jag menar skulle vara en väg att gå för att förstå vidden av ansvaret att vara lovsångsledare blir även viktig i relation till det teologiska ansvaret. En sådan relation menar jag skulle kunna tydliggöra och visa att lovsångsledaren bär på ett tungt teologiskt ansvar genom sina val av sånger i församlingen. Vad som sjungs skulle alltså bli något man tydligare jobbar tillsammans med, ett ansvar som inte bärs av lovsångsledaren själv utan tillsammans med föreståndaren och övrigt pastoralt ledarskap som ansvarar för församlingens helhet.

Cowans slutsats att lovsångsledarskapet blivit ett nytt liturgiskt ledarskap med en viktig liturgisk funktion är något jag menar framkommit i min analys. Detta bör på något vis leda till konsekvenser för relationen mellan lovsångsledare och föreståndare men också i fråga om ledarsyn. Jag har argumenterat för att hitta en tydligare väg gällande lovsångsledarens roll, funktion och ansvar. Jag menar att lovsångsledare, föreståndare och övrigt pastoralt ledarskap har möjlighet att jobba närmre varandra för att skapa en sådan tydlighet. Jag har också ställt frågan om det vore på sin plats

att avskilja lovsångsledare i församlingen. Ett samtal om ledarsyn och vilka konsekvenser olika perspektiv för med sig vore ett välkommet samtal kopplat till lovsångsledarrollen.

Kapitel 5: Avslutande kapitel

5.1 Diskussion kring metodval

Eftersom mitt syfte med studien varit att undersöka församlingsföreståndares syn på lovsångsledaren föll det sig naturligt för mig att välja en kvalitativ intervjumetod som kunde bidra till att samla in material på området. Jag valde att utföra halvstrukturerade intervjuer som bidrog till att jag kunde röra mig fritt mellan intervjufrågor och samtidigt ställa fördjupande följdfrågor vilket bidragit till en fördjupad förståelse för informanternas syn på lovsångsledaren. Även om det för mig relativt tidigt stod klart att det var kvalitativa intervjuer jag skulle göra för att nå mitt syfte hade en kvantitativ undersökning gett en större bredd och bidragit till att jag kunnat dra slutsatser på ett mer generellt plan. De slutsatser jag kommit fram till i denna uppsats kan inte appliceras generellt på föreståndare inom EFK. Eftersom jag endast intervjuat tre föreståndare av tids- och utrymmesmässiga skäl har det varit omöjligt för mig att dra några generella slutsatser. Därför bör mina slutsatser förstås utifrån de tre föreståndare jag intervjuat. Däremot kan slutsatserna vara en hint om hur andra föreståndare inom EFK där modern lovsång praktiseras generellt tänker om lovsångsledarens roll och funktion men detta kan alltså inte denna studie svara på.

Den induktiva ingången i breddanalysen var en hjälp till att låta det insamlade materialet tala med syfte att förstå föreståndarnas syn på lovsångsledarens roll och funktion samt vilket ansvar som vilar på lovsångsledaren. Det är dock värt att påtala att jag som forskare klivit in och tolkat mitt material. Jag har dock varit medveten om risken att utifrån min förförståelse som frikyrklig och som praktiserande lovsångsledare hamna i en slags ”jag fattar vad du menar” mentalitet i intervjuer och analys. Jag hade med mig denna medvetenhet under hela arbetets gång och jobbade för att inte hamna i en sådan mentalitet. Under analysarbetet valde jag därför att ofta gå tillbaka till materialet en extra gång för att säkerställa att jag inte tog mig för stora friheter i relation till vad som sagts och menats. Det teoretiska perspektivet valdes först efter att jag färdigställt breddanalysen vilket gjort att teorin inte styrte kategoribildningar i breddanalysen utan istället styrts av det informanternas lyft upp i intervjuerna utifrån de frågor som ställts till dem. Fråga 1–2 i min problemformulering besvarades i redogörelsen för intervjumaterialet i kapitel tre. Här framträder vilken syn föreståndarna har på lovsångsledarens roll och funktion samt vilket ansvar som vilar på detta ledarskap. Svaret på fråga 2 fördjupades sedan i den teoretiska analysen där jag med hjälp av Nelson Cowans begrepp *lekman*, *profet* och *präst* på ett tydligare sätt argumenterade för lovsångsledarens teologiska ansvar samt dess pastorala funktion. Det teoretiska perspektivet fungerade väl för att fördjupa detta. Avslutningsvis besvarade jag även fråga 3 i problemformuleringen i den teoretiska analysen. Här tog jag ytterligare

ett kliv in för att tolka, diskutera och ställa frågor kring risker och konsekvenser kopplat till lovsångsledarskapet och relationen till föreståndaren.

5.2 Uppsatsen bidrag

Min uppsats har genererat kunskap om lovsång och lovsångsledarskap ur ett församlingsföreståndarperspektiv. Uppsatsen är i sin helhet ett bidrag till det övergripande akademiska fältet praktisk teologi eftersom relativt få empiriska studier på lovsångsledarskap genomförts i en svensk kontext. Att uppsatsen är gjord utifrån ett församlingsföreståndarperspektiv har bidragit till en fördjupad förståelse om vad ett övergripande ledarskap i församlingen anser vara viktigt dels i lovsångspraktiken i stort men också i hur ledarskap bör praktiseras inom denna praktik. Detta menar jag är ett välkommet bidrag in i den praktiska teologin.

Den här uppsatsen bidrar till att identifiera lovsångsledaren som en viktig ledare i församlingar där modern lovsång utgör en stor del av den frikyrkliga gudstjänsten. Jag vill särskilt lyfta den slutsats jag drar om lovsångsledarens teologiska ansvar samt pastorala funktion som ett bidrag denna uppsats ger. Hur påverkar en sådan vetskap vilka som leder lovsång? Hur legitimerar och stödjer församlingen lovsångsledarskapet? Bör lovsångsledare avskiljas i församlingen? Hur stöds lovsångsledare i deras teologiska och pastorala ansvar? Skulle relationen mellan föreståndare och lovsångsledare behöva se annorlunda ut än den gör idag? Dessa och likande frågor är sådana som min uppsats väcker och jag hoppas de kan leda till en fördjupad reflektion för pastorer, blivande pastorer, församlingsledning och lovsångsledare. Min förhoppning har hela tiden varit att denna uppsats på något sätt ska få bidra till goda samtal om lovsångsledarens roll, funktion och ansvar. Analysen i denna uppsats tror jag kan få bli en god språngbräda för sådan typ av fördjupad reflektion kring lovsångsledarens roll, funktion och ansvar.

Ett annat område denna uppsats bidrar till är frågor som rör ledarsyn. Den ambivalens jag identifierat kring vem som är och kan vara lovsångsledare menar jag är angeläget att studera vidare. Hur ser teologin gällande ledarskap ut för en lovsångsledare och ska den vara annorlunda än för en pastor? Borde lovsångsledare också ha en teologisk utbildning för sin tjänst i församlingen? Detta område anser jag är relevant också för vidare forskning.

För mig personligen har ett av de viktigaste bidragen varit att få lyssna och samtala med de tre föreståndare jag fått förmånen att intervjua. De har bidragit till en för mig fördjupad teologisk reflektion kring lovsångsledarskapet, vilket jag är väldigt tacksam för. Om denna uppsats på något sätt kan få bli till hjälp för dem och för deras fortsatta teologiska reflektion på området skulle jag känna mig hedrad.

5.3 Förslag till vidare forskning

Först och främst hade det varit intressant att genomföra en större studie med både föreståndare, pastorer och församlingsledningar inom EFK för att få en bredare förståelse för hur synen på lovsångsledarskapet ser ut hos församlingsrörelsen ledare. Det hade också utifrån resultatet på denna studie varit intressant att göra en bred uppföljande studie med enkäter där detta prövas.

Det vore också angeläget att göra en studie kring ledarsyn inom EFK för att kunna identifiera hur en teologi gällande ledarskap i församlingsmiljön ser ut och hur detta skulle påverka synen på lovsångsledarens ledarskap.

Något annat som hade varit spännande vore att undersöka lovsångsledarskap ur ett deltagarperspektiv. Här hade det varit intressant att se vilken bild som framträtt av lovsångsledaren och särskilt i relation till den pastorala funktion jag menar framkommer i denna studie. Hur viktig är lovsångsledaren för att internalisera teologi hos församlingens medlemmar? På samma tema fast utifrån ett lovsångsledarperspektiv hade det varit intressant att undersöka hur lovsångsledare jobbar med att välja sånger till gudstjänsten utifrån den pastorala funktionen och det teologiska ansvar jag skissade i kapitel fyra. Vad anser man vara viktigt i detta arbete och varför?

Vidare hade en studie med medlemmar i lovsångsteamet varit intressant för att undersöka den distinktion jag uppfattade i mitt material gällande ledarskap kontra ”musiker”. Vilken bild har en medlem i ett lovsångsteam av sig själv och sin uppgift i lovsångsteamet?

5.4 Avslutande sammanfattning

I den här uppsatsen har jag undersökt synen på lovsångsledares roll, funktion och ansvar hos tre församlingsföreståndare inom EFK. Eftersom jag själv är aktiv lovsångsledare har denna studie på flera sätt varit en spännande resa för mig att göra. I min analys har det framgått att i synen på lovsångsledarens roll och funktion vilar ett teologiskt ansvar samt en pastoral funktion. Lovsångsledaren som person gör viktiga liturgiska val som påverkar församlingen teologiskt. Men lovsångsledaren är också ett exempel, en person för församlingen att ta ryggen på för att uttrycka sin bön och tillbedjan. Förtroende, tillit och trovärdighet är avgörande faktorer för att lovsångsledaren ska kunna utföra sin uppgift. Kanske är det så att lovsångsledaren är ”ungefär lika viktig som [en] pastor”.¹⁶⁸ Om inte annat sätter det fingret på att lovsångsledarskapet innebär höga förväntningar och ett tungt ansvar. Detta visar på vikten av att det bör finnas en god kommunikativ relation mellan lovsångsledare och föreståndare som både kan korrigera och bekräfta lovsångsledarskapet som utförs

¹⁶⁸ Intervju med informant Å, 2020-12-16.

i församlingen. Det ställer också viktiga frågor om ledarsyn och kring vilka ledare som bör avskiljas för tjänst i församlingen.

Kapitel 6: Källförteckning

Tryckta källor

- Cowan, Nelson. 2017. "Lay-Prophet-Priest: The not-so-fledgling 'office' of the worship leader". *Liturgy* 32:1, 24–31.
- Davage, David. 2020. *7 myter om lovsång: och vad Bibeln egentligen säger*. Umeå: David Media.
- Fahlgren, Sune. 2013. "Från blandad kör till lovsångsteam. Historiska och teologiska perspektiv på frikyrkliga sånggrupper". *Med skilda tungors ljud: Körsång och gudstjänstspråk*. Redigerad av Stephan Borgehammar. Årsbok för Svenskt Gudstjänstliv 88. Skellefteå: Artos & Norma, 23–76.
- Fahlgren, Sune. 2018. "Gudstjänst i pentekostala kyrkor". *Kristen gudstjänst: en introduktion*. Redigerad av Stina Fallberg Sundmark. Skellefteå: Artos, 169–198.
- Ingalls, Monique. 2008. *Awesome in this Place: Sound, Space and Identity in North American Evangelical Worship*. University of Pennsylvania. Pennsylvania.
- Ingalls, Monique. 2018. *Singing the Congregation: How Contemporary Worship Music Forms Evangelical Community*. New York: Oxford University Press.
- Ingalls, Monique och Amos Yong (red). 2015. *The Spirit of Praise: Music and Worship in Global Pentecostal-Charismatic Christianity*. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press.
- Kvale, Steinar och Brinkmann, Svend. 2009. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Översatt av Thorell, Sven-Erik. Lund: Studentlitteratur.
- Lim, Swee Hong och Lester Ruth. 2017. *Love 'on Jesus: A Concise History of Contemporary Worship*. Nashville: Abingdon Press.
- Moberg, Jessica. 2013. *Piety, Intimacy and Mobility: A Case Study on Charismatic Christianity in Present Day Stockholm*. Södertörns högskola. Stockholm.
- Thorsén, Stig-Magnus. 1980. *Ande skön kom till mej: En musiksociologisk analys av musiken i Götene Filadelfiaförsamling*. Musikvetenskapliga institutionen. Göteborg.

Otryckta källor

Informant Å, intervjuad av författaren. Microsoft Teams, 2020-12-16

Informant Ä, intervjuad av författaren. Microsoft Teams, 2020-12-17

Informant Ö, intervjuad av författaren. Microsoft Teams, 2020-12-17

Vingren, Ellen. 2017. *Lovsångsledaren – en ”prayer intercessor” En kvalitativ studie av lovsångens innebörd och lovsångsledarens uppgift hos åtta lovsångsledare i Sverige.*
Masteruppsats, Ansgar Teologiske Høgskole

Antal ord: 14626